

ЛЕКАРСКА ГРЕШКА КАЗНЕНО ПРАВНИ АСПЕКТИ

ВОВЕД

- ▣ Препораките на Совет на Европа за здравствена заштита датираат од 1976 година
- ▣ Меѓународни документи во областа на здравствената заштита:
 - Повелба за хоспитализиран пациент
 - Лисабонска декларација за правата на пациентите
 - Декларација за промоција на правата на пациентите
 - ЕКЧП во биомедицината и др.

ЗАШТИТА НА ЗДРАВЈЕТО НА НАЦИОНАЛНО НИВО

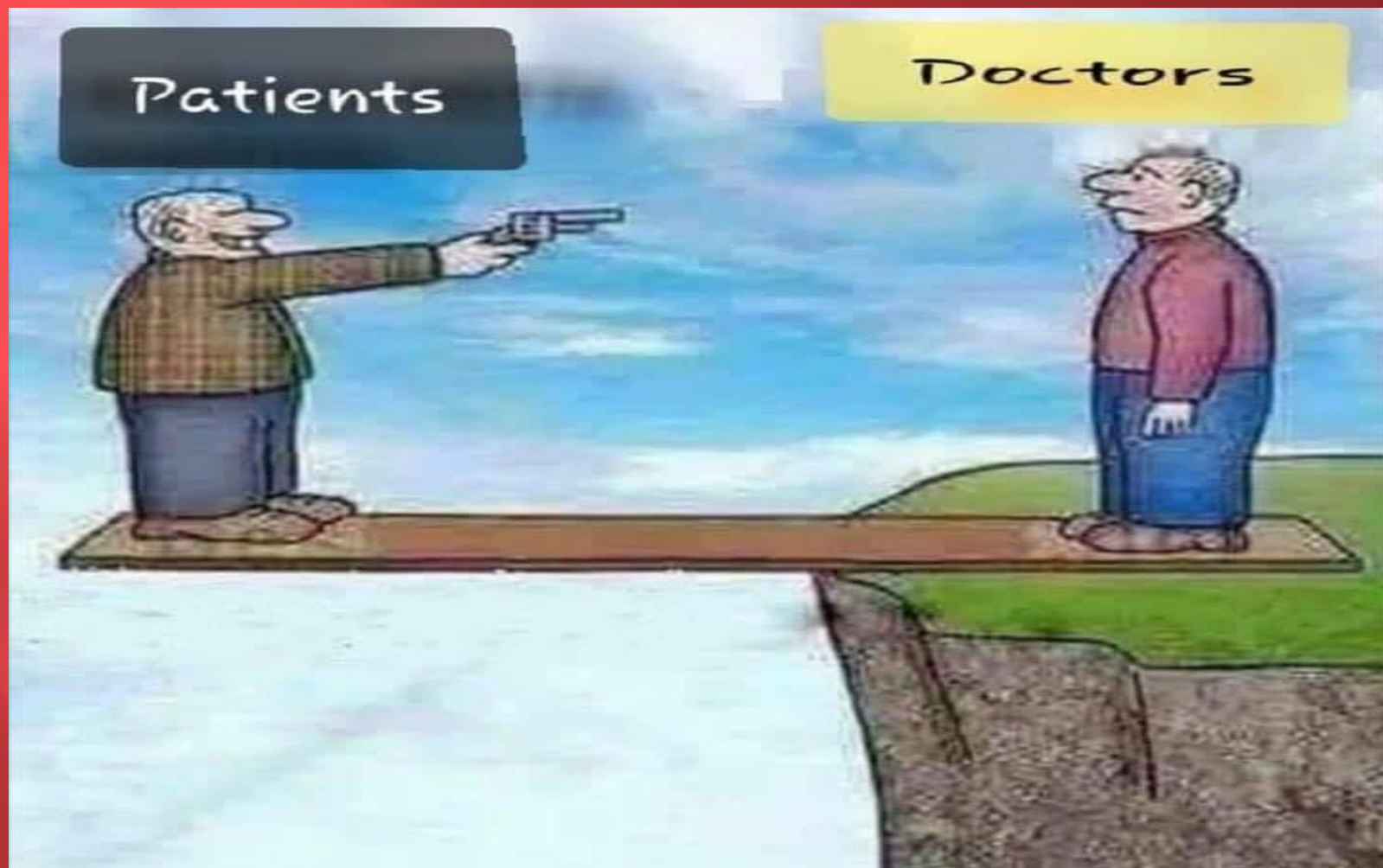
- ▣ Уставни гаранции
- ▣ Закони
- ▣ Подзаконски акти
- ▣ Судски одлуки

ЦЕЛИ НА СОВРЕМЕНАТА МЕДИЦИНА

- ▣ Заштита на животот и здравјето на луѓето
- ▣ Поквалитетно лекување
- ▣ Продолжување на животот

Со ова се актуелизира прашањето за постапувањето на лекарите и ризикот од „Лекарска грешка“.

ОДНОС ЛЕКАР - ПАЦИЕНТ

ПЕРЦЕПЦИЈА НА ЈАВНОСТА

**A murderer is innocent till
proved guilty.
A doctor is guilty till proved
innocent.**

ЈУРИДИЗАЦИЈА НА МЕДИЦИНАТА

- ▣ Континуирана постапка на надворешна контрола на давање на здравствените услуги
- ▣ Потребна е бидејќи ги гарантира правата на пациентите и ги штити лекарите од неосновани обвиненија
- ▣ Доведе до афирмација на Медицинското право како посебна правна гранка и Медицинското казнено право како систем од законски норми со кои се пропишуваат казнените дела и казнивите дејствија в.в. примената на биомедицинските процедури и санкциите за нив

ЛЕКАРСКА ГРЕШКА

Во правна смисла прв ја дефинирал Rudolf Virchow како кршење на општопризнати правила на вештината за лекување поради недостаток на должно внимание

ДИЛЕМИ:

1. Дали сите неправилни медицински дејствија се лекарска грешка?
2. Што е лекарска грешка за која се одговара, а што лекарски пропуст кој не доведува до одговорност?

**ЗА ДА СЕ ДОЈДЕ ДО ОДГОВОР НА ОВИЕ
ПРАШАЊА ЛЕКАРИТЕ И ПРАВНИЦИТЕ
ИНСТИСТИРААТ ДА СЕ ПРАВИ РАЗЛИКА
ПОМЕЃУ:**

- **Лекарска грешка и Несреќен случај**
- **Лекарска грешка и Дозволен ризик**
- **Лекарска грешка и Компликација /
неизбежен исход**

ЕТИОЛОГИЈА НА ЛЕКАРСКА ГРЕШКА

ЛЕКАРСКА ГРЕШКА КАКО ОСНОВ ЗА ОДГОВОРНОСТ

Дисциплинска одговорност

Граѓанска одговорност

Кривична одговорност

Прекршочна одговорност

НЕСОВЕСНО ЛЕКУВАЊЕ БОЛНИ (чл.207 од КЗ)

Битие на делото

Дејствие на извршување

- Примена на **очигледно** неподобно средство
- Примена на **очигледно** неподобен начин
- Неприменување на хигиенски мерки
- Воопшто несовесно постапување

Последица на делото

- Каузалитет

СУБЈЕКТИВНА КОМПОНЕНТА НА ДЕЛОТО

Евентуална
Умисла

Небрежност

Свесна

Несвесна

ПРОФЕСИОНАЛАНА НЕБРЕЖНОСТ

- ▣ Потребна од построго казнување бидејќи:
 1. Сторители се професионалци кои совладале одредена вештина и се должни да манифестираат повисок степен на внимание наспроти вообичаените стандарди
 2. Се казнува незнаење, невештина, неспособност
- ▣ Критериум - разумен и внимателен професионалец
- ▣ Се утврдува вина in abstracto: што лекарот требало да стори, а не што можел да стори
- ▣ Стандард за потребното ниво на знаење: план и програма на факултетот, специјализацијата, државниот испит, задолжителниот лекарски стаж...

СТОРИТЕЛ НА ДЕЛОТО

Чл.207
ст.1 од КЗ

- Доктор на медицина
- Доктор на стоматологија

Чл.207
ст.2 од КЗ

- Бабица
- Друг здравствен работник

ОБЈЕКТ НА ЗАШТИТА

Здравјето на „некое лице“

Животот на „некое лице“

Кога се стекнува статусот „НЕКОЕ ЛИЦЕ“?

- ▣ Идниот плод-фетусот има статус на пациент, но дали животот како објект на заштита се протега и на фетусот?
- ▣ Став на ЕСЧП (одлука Vo v. France): Прашањето кога започнува правото на живот е прашање на национално законодавство
- ▣ Став на нашата правна доктрина:
 - Субјект на правото на живот е секое живо битие родено од жена, заштитата на правото на живот започнува од раѓањето на човекот
 - Раѓањето започнува од првите контракции и породилни болки, почеток на интерната фаза која то природно води кон раѓање

ЗАКЛУЧОК

Објект на заштита на кривичното дело Несовесно лекување болни (чл.207 од КЗ) и неговите потешки облици (чл.217 од КЗ) се здравјето и животот на некое „лице“ **сметано од моментот на започнување на процесот на неговото раѓање**, од првите контракции и породилни болки, од започнувањето на интерната фаза што природно води кон раѓање, без оглед што детето („лицето“) сеуште не излегло од мајчината утроба и без оглед на неговата животната способност.

КАЗНИ

- ▣ Чл.207 ст.1 и 2 од КЗ – парична или затвор до три години
 - ▣ Чл.207 ст.3 од КЗ - парична или затвор до една година
 - ▣ Чл.217 ст. 1 од КЗ – затвор од една до десет години
 - ▣ Чл.217 ст.2 од КЗ - најмалку четири години затвор
 - ▣ Чл.217 ст.3 од КЗ – затвор од три месеци до три години
 - ▣ Чл.217 ст.4 од КЗ – затвор од шест месеци до пет години
-
- ▣ Факултативно изрекување на споредна казна Забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од една до десет години (чл.38-б од КЗ) – оставено во диспозиција на судот

СОИЗВРШИТЕЛСТВО

- ▣ Принцип на индивидуална одговорност: секој лекар во тимот ја има одговорноста за своето работење, согласно своите знаења, стручност, компетенција и делокруг
- ▣ Индивидуалната одговорност не ја исклучува *ad hoc* можноста од соизвршителство. Можно е:
 - Умислено соизвршителско делување
 - Небрежно соизвршителство и
 - Соучесништво кај умисленото делување

СОИЗВРШИТЕЛСТВО

- Сторители: лекар, бабица или друг здравствен работник
- Дејствијата да се преземени за време на извршување на кривичното дело.
- Дејствијата да значат извршување или клучен придонес за извршување на делото
- Да постои заеднички договор пред или ad hoc, за време на преземањето на дејствијата (сукцесивно соизвршителство)
- За небрежно соизвршителство доволно е само договор за заедничка активност.

СОУЧЕСНИШТВО – Поттикнување и помагање

- Умислени дејствија преземени пред или по сторување на делото
- Некои од сторителите го немаат потребното својство на лекар, бабица или друг здравствен работник
- Небрежното соучесништво е надвор од зоната на казнивоста (чл.25 ст.1 од КЗ)

ДОКАЗИ И ДОКАЗНИ СРЕДСТВА

- ▣ ОЈО има право да издаде наредба за обдукција
- ▣ Обврската за обдукција е предвидена со ЗКП (чл.246) и Законот за здравствена заштита (чл.275)
- ▣ Не е со ЗКП предвидено задолжително издавање на наредба за обдукција доколку настапила смрт како резултат на лекарска грешка (која не е насилна во буквална смисла на зборот)
- ▣ Неопределеноста на заклучокот на судско медицинските обдуценти - причина за неоткривање на лекарска грешка

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Лекарска грешка како казнено дело: грубо, флагрантно отстапување од правилата и стандардите на медицинската наука и пракса кои доведуваат до влошување на здравјето, тешка телесна повреда или смрт на пациентот.

КРИТЕРИУМИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИНА

1. Стандардот согласно кој лекарот требало да постапува
2. Дали лекарот го повредил тој стандард на постапување
3. Дали настанала штетна последица за некое лице
4. Дали постои причинско последична врска помеѓу преземените дејствија на лекарот и настанатата штетна последица.

Одлучувачко е медицинското не правното мерило и меродавен е стандардот на лекување кој важел во моментот на преземање на дејствијата.

Доколку одговорот на претходните прашања е позитивен, да се утврди:

1. Дали лекарот согласно своите субјективни својства и карактеристики можел да биде повнимателен и
2. Околностите во кои била донесена лекарската одлука

НЕУКАЖУВАЊЕ МЕДИЦИНСКА ПОМОШ (чл.208 од КЗ)

- ▣ Го врши лекар или друг здравствен работник кој спротивно на својата должност нема да му укаже неодложна медицинска помош на лице кое се наоѓа во опасност за животот.
- ▣ Постоенето на опасност за сопствениот живот не го ослободува лекарот и здравствениот работник од одговорност доколку само поради тоа не одговори на повикот да укаже медицинска помош. (Тоа го бараат етичките вредности)

СУБЈЕКТ

- ▣ Лекар или здравствен работник
- ▣ Лекар кој врши лекарска пракса во здравствена организација бидејки помошта треба да биде реална.
- ▣ Лекарите кои не вршат лекарска практика одговараат за Неукажување помош (чл.136 од КЗ)
- ▣ Пасивен субјект е лице на кое кое се наоѓа во непосредна опасност по живот и на кое му е потребна медицинска помош

ДЕЈСТВИЕ НА ИЗВРШУВАЊЕ

- ▣ Се врши со НЕСТОРУВАЊЕ.
- ▣ Може да биде сторено со одбивање или свесно игнорирање на повикот за медицинска помош
- ▣ За основниот облик не е неопходно на настане влошување на здравјето или смрт, како штетна последица
- ▣ Делото е умислено
- ▣ Доколку постои објективна или субјективна неможност за укажување на лекарска помош-не е остварено битието на делото од чл.208 од КЗ

КАЗНИ

- ▣ Чл.208 ст.1 од КЗ – парична или затвор до една година
- ▣ Чл.208 ст.2 од КЗ - затвор од шест месеци до пет години
- ▣ Факултативно изрекување на споредна казна
Забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од една до десет години (чл.38-б од КЗ) – оставено во диспозиција на судот

БЛАГОДАРАМ НА ВНИМАНИЕТО

Судија на Апелационен суд Скопје

д-р.Габриела Гајдова

e-mail: gabigajdova@yahoo.com